

Neljännesvuositilinpito

2009, 3. vuosineljännes

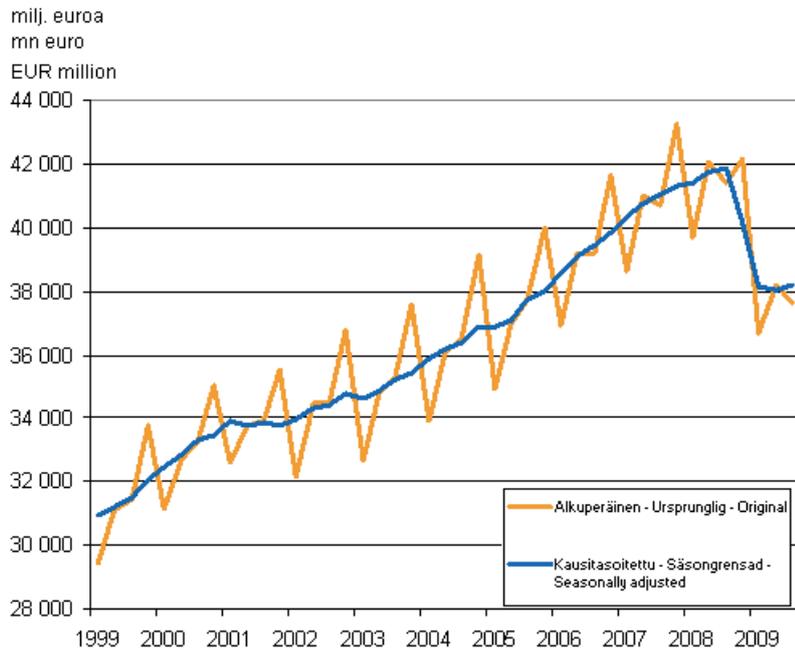

Bruttokansantuote kasvoi 0,3 prosenttia edellisestä vuosineljänneksestä, mutta supistui 9,1 prosenttia vuoden takaisesta

Bruttokansantuotteen volyyymi kasvoi heinä-syyskuussa 0,3 prosenttia edellisestä neljänneksestä Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan. Vuoden 2008 kolmanteen neljännekseen verrattuna bruttokansantuote supistui 9,1 prosenttia työpäiväkorjattuna. Työpäiviä oli kolmannella neljänneksellä saman verran kuin vuotta aiemmin. Bruttokansantuotteen sekä eräiden muiden taloustoimien kausitasoitettu ja trendiaikasarja ovat muuttuneet merkittävästi vuosien 2008 ja 2009 osalta, mikä vaikuttaa edellisestä neljänneksestä laskettuihin muutosprosentteihin. Muutoksen syistä kerrotaan katsaustekstissä ja erillisessä menetelmätiedotteessa: http://tilastokeskus.fi/ajk/tiedotteet/2009/tiedote_019_2009-12-08.html.

Vuoden 2009 toisen neljänneksen bruttokansantuotteen muutos tarkentui -0,3 prosenttiin edellisestä neljänneksestä (oli -2,6 %) ja -9,1 prosenttiin vuoden takaisesta (oli -9,4 %). Kausitasoitettujen ja trendiaikasarjojen tiedot muuttuvat aina uusien havaintojen myötä. Tarkentumiset voivat etenkin suhdannekäänteissä olla suuria, mikä tulee ottaa huomioon kausitasoitettuja ja trenditietoja käytettäessä. Kausitasoituskäsittelyn muutoksilla ei ole vaikutusta alkuperäiseen ja työpäiväkorjattuun aikasarjaan, joten vuoden takaisesta neljänneksestä lasketut muutosprosentit ovat muuttuneet vain lähdeaineistojen vähäisen tarkentumisen verran.

Bruttokansantuote, vuosineljänneksittäin viitevuoden 2000 hintoihin

Viennin volyymi kasvoi 0,6 prosenttia edellisestä neljänneksestä, mutta supistui 26,6 prosenttia vuoden takaisesta. Tuonti kasvoi 3,3 prosenttia edellisestä neljänneksestä, mutta väheni 24,5 prosenttia vuoden takaisesta. Yksityisen kulutuksen volyymi kasvoi kolmannella neljänneksellä 0,3 prosenttia edellisestä neljänneksestä, mutta oli 1,1 prosenttia pienempi kuin vuosi sitten. Investoinnit vähenivät 7,9 prosenttia edellisestä neljänneksestä ja 20 prosenttia vuoden takaisesta.

Volyymi tarkoittaa hintamuutoksista puhdistettua tietoa. Viitevuoden 2000 hintaiset volyymit on ilmaistu suhteessa vuoden 2000 käypähintaiseen (euromääräiseen) tasoon. Muutosprosentit vuoden takaisesta neljänneksestä on laskettu työpäiväkorjatusta aikasarjasta, muutosprosentit edellisestä neljänneksestä kausitasoitettusta aikasarjasta.

Sisällys

Bruttokansantuotteen syöksy on pysähtynyt, talouden tila vakaantumassa.....	4
Tuotanto.....	5
Tuonti, vienti, kulutus ja investoinnit.....	5
Työllisyys, palkat ja kansantulo.....	6
Käytettävissä olleet tiedot.....	6
Liitetaulukot	
Bruttokansantuotteen volyymin muutoksen tarkentuminen.....	7
Laatuseloste: Neljännesvuositilinpito.....	8

Bruttokansantuotteen syöksy on pysähtynyt, talouden tila vakaantumassa

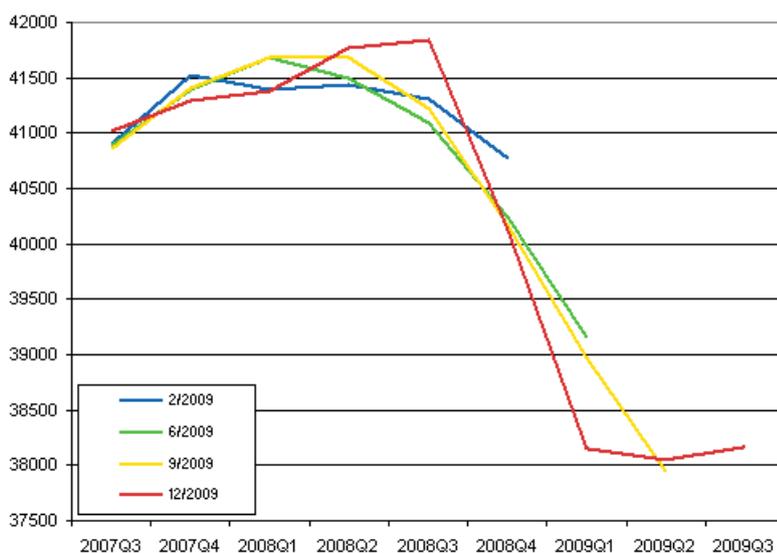
Bruttokansantuotteen volyyymi kasvoi vuoden 2009 heinä-syyskuussa 0,3 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Vuoden 2008 kolmanteen neljännekseen verrattuna bruttokansantuote oli 9,1 prosenttia pienempi työpäiväkorjattuna. Käyvin hinnoin laskettuna työpäiväkorjattu bruttokansantuote supistui 8,7 prosenttia vuoden takaisesta.

Bruttokansantuotteen volyymin muutos vuoden 2009 toisella neljänneksellä oli -0,3 prosenttia edellisestä neljänneksestä ja -9,1 prosenttia vuoden takaisesta, kun edellisessä julkaisussa vastaavat muutokset olivat -2,6 % ja -9,4 %.

Bruttokansantuotteen suuret tarkentumiset edellisestä neljänneksestä lasketuissa muutosprosentteissa johtuvat siitä, että kausitasoitettun ja trendiaikasarjan käsittelyä on muutettu sallimalla tasomuutokset (level shift) 2008N4 ja 2009N1 neljänneksille. Tämä muuttaa bruttokansantuotteen kausitasoitettun ja trendiaikasarjan kehitystä merkittävästi vuosina 2008-2009. Bruttokansantuotteen supistuminen osuu uuden kausitasoitettun aikasarjan mukaan entistä selvemmin 2008N4 ja 2009N1 neljänneksille. Tästä johtuen bruttokansantuotteen lasku 2009 toisella neljänneksellä ei näy enää yhtä suurena kuin syyskuun tiedoissa. Jos tasomuutoksia ei olisi sallittu, bruttokansantuotteen pudotus ei näkyisi yhtä jyrkkänä vuoden vaihteessa, mutta supistuminen jatkuisi vielä kuluvan vuoden kolmannella neljännekselläkin. Tasomuutoksia on sallittu bruttokansantuotteen lisäksi seuraaviin kausitasoitettuihin ja trendiaikasarjoihin: arvonlisäys yhteensä, jalostus, koko teollisuus, tehdasteollisuus, puu-paperiteollisuus, metalliteollisuus, muu tehdasteollisuus, kauppa, tuonti (yhteensä), tavaroiden tuonti, palveluiden tuonti, vienti (yhteensä), tavaroiden vienti, palveluiden vienti, kokonaiskysyntä ja kokonaistarjonta. Muutokset koskevat volyyymisarjojen ohella myös vastaavia käypähintaisia aikasarjoja puu- ja paperiteollisuutta lukuun ottamatta. Tasomuutokset ajoittuvat 2008N4 ja/tai 2009N1 neljänneksille.

Kausitasoituskäsittelyn muutoksilla ei ole vaikutusta alkuperäiseen ja työpäiväkorjattuun aikasarjaan, joten vuoden takaisesta neljänneksestä lasketut muutosprosentit ovat muuttuneet vain lähdeaineistojen vähäisen tarkentumisen verran. Tarkempaa tietoa kausitasoituskäsittelyn muutoksista löytyy: http://tilastokeskus.fi/ajk/tiedotteet/2009/tiedote_019_2009-12-08.html. Kausitasoitettut ja trendiaikasarjat tarkentuvat myös aina uusien havaintojen myötä riippumatta alkuperäisen aikasarjan tarkentumisesta. Erityisesti tämän kaltaisessa poikkeuksellisessa taloustilanteessa kausitasoitettut tiedot ovat epävarmempia kuin normaalisti.

Bruttokansantuotteen kausitasoitettun volyymin tarkentuminen Neljännesvuositilinpidoon julkaisuissa

Kausitasoitettu bruttokansantuotteen volyyymi oli uuden aikasarjan mukaan suurimmillaan vuoden 2008 kolmannella neljänneksellä, jonka jälkeen se putosi hyvin nopeasti vuoden 2009 toiselle neljännekselle asti. Näyttää siltä että pahin pudotus on ainakin toistaiseksi ohi, koska bruttokansantuote ei enää laskenut kolmannella neljänneksellä. Suomen talous on joka tapauksessa supistunut viimeisen vuoden aikana jopa voimakkaammin kuin 1990-luvun laman alkuvaiheessa, jolloin vuoden 1991 ensimmäiselle neljännekselle osunut suurin yksittäinen bruttokansantuotteen pudotus oli -2,7 % (edelliseen neljännekseen verrattuna). Vuoden takaiseen verrattuna 90-luvun suurin pudotus oli -8,0 %, saman vuoden viimeisellä neljänneksellä.

Suomen talous supistui aikavälillä 2008N4-2009N2 huomattavasti enemmän kuin EU-alueen talous, mutta on nyt palaamassa samalle vakaammalle uralle. Vuoden kolmannella neljänneksellä bruttokansantuote kasvoi Eurostatin kokoaman ennakon mukaan EU-alueella 0,3 prosenttia edellisestä neljänneksestä, mutta supistui 4,3 % vuoden takaisesta.

Tuotanto

Alkutuotannon arvonlisäyksen volyyymi oli kolmannella neljänneksellä 4,9 prosenttia pienempi kuin edellisellä neljänneksellä ja 9,5 prosenttia pienempi kuin vuotta aiemmin. Maatalouden arvonlisäys pieneni 4,8 prosenttia ja metsätalouden 11,5 prosenttia vuoden takaisesta.

Teollisuuden tuotanto kääntyi kasvuun kolmannella neljänneksellä. Arvonlisäys oli 1,7 prosenttia suurempi kuin edellisellä neljänneksellä, mutta 22,3 prosenttia pienempi kuin vuotta aiemmin. Puu- ja paperiteollisuudessa arvonlisäystä kertyi yhtä paljon kuin toisella neljänneksellä, mutta 25,8 prosenttia vähemmän kuin vuosi sitten. Metalliteollisuudessa (ml. sähkö- ja elektroniikkateollisuus) arvonlisäys kasvoi 1,7 prosenttia edellisestä neljänneksestä, mutta supistui 27,5 prosenttia vuoden takaisesta. Muun tehdasteollisuuden arvonlisäys kasvoi 2 prosenttia edellisestä neljänneksestä ja supistui 13,5 prosenttia vuoden takaisesta.

Rakentamisen arvonlisäyksen volyyymi on laskenut jokaisella neljänneksellä 2008N1 jälkeen, eikä käännettä nähty vielä. Heinä-syyskuussa tuotanto laski 4,1 prosenttia edellisestä neljänneksestä ja 14,4 prosenttia vuoden takaisesta.

Palvelutoimialojen tuotanto supistui 1,3 prosenttia edellisestä neljänneksestä ja 5,2 prosenttia vuoden takaisesta. Kaupan supistuminen pysähtyi ja arvonlisäys kasvoi 2,4 prosenttia edellisestä neljänneksestä tukkukaupan vetämänä. Kaupan volyyymi on kuitenkin edelleen 11,9 prosenttia alempana kuin vuosi sitten. Kuljetus-, varastointi ja tietoliikennepalvelut supistuivat 1,1 prosenttia edellisestä neljänneksestä ja 9 prosenttia vuoden takaisesta. Kiinteistö- ja liike-elämän palveluissa pudotusta oli 1,2 prosenttia edellisestä neljänneksestä ja 4,6 prosenttia vuoden takaisesta.

Kaikkien toimialojen yhteenlasketun arvonlisäyksen volyyymi kasvoi 0,1 prosenttia edellisestä neljänneksestä, mutta pieneni 10,2 prosenttia vuoden takaisesta.

Tuonti, vienti, kulutus ja investoinnit

Talouden kysyntäkomponenteista vienti ja kulutus näyttävät löytäneen pohjakosketuksen vuoden 2009 alkupuoliskolla. Sen sijaan investoinnit ovat edelleen laskussa.

Viennin volyyymi kasvoi heinä-syyskuussa 0,6 prosenttia edellisestä neljänneksestä, mutta oli 26,6 prosenttia alempana kuin vuosi sitten. Tavaroiden vienti väheni 1,3 prosenttia edellisestä neljänneksestä, mutta palveluiden vienti kasvoi 1,5 prosenttia. Tuonnin volyyymi kasvoi 3,3 prosenttia edellisestä neljänneksestä, mutta oli 24,5 prosenttia pienempi kuin vuosi sitten. Tavaroiden tuonti kasvoi peräti 8,1 prosenttia edellisestä neljänneksestä, mihin vaikutti Suomeen jalostettavaksi tuotu teräsputkitoimitus. Palveluiden tuonti väheni 0,7 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Toisen neljänneksen tuonnin muutos (tavarat ja palvelut yhteensä) tarkentui -4,5 prosenttiin edellisestä neljänneksestä ja -27,5 prosenttiin vuoden takaisesta, kun edellisessä julkaisussa vastaavat muutokset olivat -6,0 % ja -27,7 %. Viennin volyymin muutos toisella neljänneksellä tarkentui +0,4 prosenttiin edellisestä neljänneksestä ja -29,7 prosenttiin vuoden takaisesta, kun edellisessä julkaisussa vastaavat muutokset olivat -0,7 % ja -30,2 %. Tuonnin ja viennin tiedot saattavat tarkentua huomattavasti.

Yksityisen kulutuksen volyyymi kasvoi kolmannella neljänneksellä 0,3 prosenttia edellisestä neljänneksestä, mutta supistui 1,1 prosenttia vuoden takaisesta. Kestävien kulutustavaroiden kulutuksessa (mm. kodintekniikka,

autot) vuoden kestänyt voimakas lasku loppui ainakin toistaiseksi, mutta puolikestävien tavaroiden (mm. vaatteet, jalkineet) kulutus oli edelleen laskussa. Julkisten kulutusmenojen volyyymi oli samalla tasolla kuin edellisellä neljänneksellä ja vuosi sitten.

Investointien volyyymi pieneni kolmannella neljänneksellä 7,9 prosenttia edellisestä neljänneksestä ja 20 prosenttia vuoden takaisesta. Rakennusinvestoinnit vähenivät 5,7 prosenttia edellisestä neljänneksestä ja 16,9 prosenttia vuoden takaisesta. Kone-, laite- ja kuljetusvälineinvestointien volyyymi supistui 15 prosenttia edellisestä neljänneksestä ja 32,4 prosenttia vuoden takaisesta. Yksityiset investoinnit vähenivät 23,7 prosenttia vuoden takaisesta, mutta julkiset investoinnit kasvoivat 4,9 prosenttia.

Työllisyys, palkat ja kansantulo

Työllisyystilanne heikentyi vuoden kolmannella neljänneksellä työllisten määrän vähentyessä prosentin edellisestä neljänneksestä. Työllisiä oli 3,5 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Kansantaloudessa tehtyjen työtuntien määrä laski 1,4 prosenttia edellisestä neljänneksestä ja 6,3 prosenttia vuoden takaisesta. Neljänneksellä oli työpäiviä saman verran kuin vuotta aiemmin.

Työttömyysaste oli heinä-syyskuussa Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan 7,5 prosenttia. Viime vuoden vastaavana aikana työttömyysaste oli 5,6 prosenttia.

Kansantalouden nimellinen palkkasumma pieneni heinä-syyskuussa 0,3 prosenttia edellisestä neljänneksestä ja 1,1 prosenttia vuoden takaiseen verrattuna (ei sisällä työsuhteoptioita). Toimintaylijäämä (netto), joka vastaa liikekirjanpidossa karkeasti liikevoittoa, väheni käyvin hinnoin 31,9 prosenttia vuoden takaisesta. Bruttokansantulo oli käyvin hinnoin 9,3 prosenttia pienempi kuin vuosi sitten.

Käytettävissä olleet tiedot

Neljänneksen ennakkotiedot perustuvat 27.11.2009 käytettävissä olleisiin lähdetietoihin talouskehityksestä. Laatuseloste on saatavissa Tilastokeskuksen Internet-sivuilta <http://www.tilastokeskus.fi/til/ntp/laa.html>.

Julkaisun vuositason tiedot vastaavat 9.7.2009 julkaistuja kansantalouden tilinpidon tietoja. Vuoden 2009 neljättä neljänneistä koskevat kansantalouden tiedot julkaistaan 1.3.2010, jolloin myös aiempia neljänneksiä tarkistetaan. Neljännesvuositiedot tarkentuvat kunnes vuositilinpidon lopulliset tiedot julkaistaan noin kahden vuoden viiveellä. Kausitasoitettut ja trendiaikasarjat tarkentuvat aina uusien havaintojen myötä riippumatta alkuperäisen aikasarjan tarkentumisesta.

Tarkempia tietoja Neljännesvuositilinpidon menetelmistä löytyy menetelmäkuvauksesta: http://www.tilastokeskus.fi/til/ntp/2008/03/ntp_2008_03_2008-12-08_men_001.html.

Liitetaulukot

Bruttokansantuotteen volyymin muutoksen tarkentuminen

		2008 3. nelj.	2008 4. nelj.	2009 1. nelj.	2009 2. nelj.	2009 3. nelj.
Kausitasoitettu muutos edellisestä neljännekestä, %	8.9.2009	-1.1	-2.5	-3.0	-2.6	.
	8.12.2009	0.2	-4.1	-4.9	-0.3	0.3
Työpäiväkorjattu muutos vuodentakaisesta, %	8.9.2009	1.7	-2.6	-7.6	-9.4	.
	8.12.2009	1.7	-2.6	-7.6	-9.1	-9.1

Laatuseloste: Neljännesvuositilinpito

1. Tilastotietojen relevanssi

Suomen kansantalouden neljännesvuositilinpito perustuu Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmään (EKT1995) ja sen kanssa yhdenmukaiseen maailmanlaajuiseen System of National Accounts 1993 -järjestelmään.

Kansantalouden neljännesvuositilinpito kuvaa systemaattisesti Suomen taloutta samoin käsittein ja määritelmin kuin vuositilinpito, mutta aggregoidummalla tasolla. Taloutta kuvataan niin tuotannon, kysynnän kuin tulonmuodostuksen näkökulmista. Tarkastelu sisältää sekä käypähintaiset että ketjutetut volyymitiedot.

Tilasto tehdään 21 toimialan tarkkuudella koko maan tasolla. Investoinneista eli kiinteän pääoman bruttomuodostuksesta tietoja on jaettu rakennuksiin, koneisiin, laitteisiin ja kuljetusvälineisiin sekä muihin investointeihin. Kotitalouksien kulutuksessa on käytössä kestävyysluokkakajako (kestävät-, puolikestävät-, lyhytikäiset tavarat, palvelut sekä turismimenot nettona).

Sektorittaisia neljännesvuositilejä ei toistaiseksi vielä julkaista.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Neljännesvuositilinpito on johdettu tilasto eli laadinta perustuu erilaisiin taloudellista kehitystä kuvaaviin tilastoihin, joita Tilastokeskus ja muut laitokset tekevät. Vuositasot ovat kansantalouden vuositilinpidon mukaisia.

Toimialoittaiset arvonlisäykset summataan perushintaiseksi arvonlisäykseksi. Siihen lisätään tuoteverot ja vähennetään tuotetukipalkkiot, jolloin päästään markkinahintaiseen bruttokansantuotteeseen.

Kansantalouden kokonaistarjonnan ja -kysynnän erotuksena näytetään tilastollinen ero. Samoin tulonäkökulmasta laskettuna residuaaliksi jää toimintaylijäämä ja sekatalo.

Kausitasoitus tehdään Tramo/Seats -menetelmällä. Käypähintaisten sarjojen osalta kausitasoitettut alasarjat summataan aggregaattitason sarjoiksi. Volyymisarjat kausitasoitetaan kaikki erikseen. Tiedoille tehdään työpäivä/kauppapäiväkorjaus. Alkuperäisten sarjojen lisäksi ovat saatavilla työpäiväkorjatut sarjat, kausitasoitettut (ja työpäiväkorjatut) sarjat sekä trendisarjat.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Kansantalouden neljännesvuositilinpidon tiedot tarkentuvat pääosin kolmesta syystä. Ensimmäkin käytettäviä lähdetilastoja aiemmista vuosineljänneksistä saatetaan tarkentaa ja toiseksi osa lähdetilastoista saadaan käyttöön vasta laskettaessa uusia neljänneksiä. Kolmanneksi neljännesvuositilinpidon tiedot tarkistetaan vastaamaan aina uusimpia käytettävissä olevia vuositilinpidon tietoja.

Vuosina 1995-2004 kiinteähintaisen bruttokansantuotteen ensimmäinen neljännestieto on ollut keskimäärin 0,7 prosenttiyksikköä pienempi kuin lopullinen. Ensitetiedon mediaani on ollut 0,6 prosenttiyksikköä pienempi kuin lopullinen. Suurin yksittäisen neljänneksen ero lopullisiin tietoihin on ollut -1,6 prosenttiyksikköä. Viiden viimeisen vuoden aikana (2001-2005) ensitetiedon keskiarvo ja mediaani ovat olleet 0,6 prosenttiyksikköä pienemmät kuin lopullinen tieto ja yhden kerran etumerkki on ollut väärä.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Julkaistaan viimeistään 70 päivää kunkin vuosineljänneksen päättymisen jälkeen. Tiedot ovat ennakkollisia ja niitä tarkennetaan aina julkaistaessa uusi neljännes. Tiedot muutetaan vastaamaan vuositilinpidon tietoja aina uusien vuositietojen valmistuttua, lopullisiksi tiedot tulevat kaksi vuotta tilastovuoden päättymisen jälkeen.

Kausitasoitettut sarjat muuttuvat taaksepäin myös menetelmästä johtuvista syistä, vaikka alkuperäiset sarjat eivät olisi muuttuneet.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tiedot julkistetaan Tilastokeskuksen internetsivuilla: <http://tilastokeskus.fi/til/ntp/index.html>. Lisäksi tiedot ovat saatavissa Astika-aikasarjatietokannasta.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tiedot ovat vertailukelpoisia kaikkiin ESA95 ja SNA93 perustuviin kansantalouden tilinpidon tietoihin. Kunkin neljänneksen aikasarjatiedot ovat yhtenevät, mutta eri neljännesten aikasarjoja ei tule käyttää ristiin, koska sarjoihin on saatettu tehdä tilinpidon laskentamenetelmäuudistuksista tulevia muutoksia. Neljännestitilinpidon aikasarjat alkavat vuodesta 1990.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Kansantalouden neljännesvuositilinpito on johdettu tilasto, jossa yhden tiedon arviointiin useasti käytetään monia eri lähdetilastoja. Tilinpito onkin ainoa käytettävissä oleva yhtenäinen tilasto talouden kehityksestä. Tilinpidon käyttämiin lähdetilastoihin tiedoissa saattaa siis olla eroja.

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Kansantalous 2009

Lisätietoja

Pasi Koikkalainen (09) 1734 3332
Samu Hakala (09) 1734 3756
Vastaava tilastojohtaja:
Ari Tyrkkö

kansantalous.suhdanteet@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tilastokeskus, myyntipalvelu
PL 4C
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
faksi (09) 1734 2500
myynti@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1797-9749 (pdf)